

Knösenvraket, Vellinge

ID: 6980 · Bekræftet position

www.vragguiden.dk/vrag/6980

Position & Dybde

Kort ikke tilgængeligt

WGS84

55:27,139N 12:51,619E

ED50

55:27,175N 12:51,691E

Dybde (top)

Ukendt

Dybde (bund)

Ukendt

Stævnretning

Ukendt

Afstand til kyst

1,5 km

Beskrivelse

Svenske kildeoplysninger fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L1987:6537 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 14-09-2026 **Kildens position (WGS84):** 55:27,139N 12:51,619E **Område:** Vellinge, Skåne [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/856c51bf-ac37-4c01-bdb7-d8c7881b1701) ### Dansk sammendrag Knösenvraket ligger ret køl på en plan sandbund i Höllviken nord for Knösen ved Skanör-Falsterbo. Den bevarede vragedel måler cirka 12 x 4 m og har agterenden mod øst. Begge stævne samt de forreste to tredjedele af kølen og kølbordene mangler, og omkring det sammenhængende skrogparti ligger spredte skibstømmerdele. Fartøjet var klinkbygget af egetræsplanker, samlet med jernnagler, som nu er bortkorroderede. Der er bevaret 15-16 spanter og 13 bundstokke, der var fastgjort med trædyvler. Kraftige, hvælvede tværbjælker med indridsede dekorationslinjer har formentlig båret lastrumsdørken. Vraget tolkes som et stort handelsskib med en oprindelig længde på 18,5-19,5 m. Reparationer viser, at skibet allerede var godt brugt, da det forliste. En udskiftet planke af fyrretræ, tætnet med mos, kan tyde på en reparation på den anden side af Østersøen, hvor disse materialer var karakteristiske for bådebyggertraditionen. Tætningen bestod ellers af dyrehår og plantefibre. Undersøgelserne i 1991-1992 frembragte blandt andet to stentøjskrus, keramik, sortgods, tovværk, dyreknoget og tænder fra fisk, kvæg og svin, en bæltespænde af kobberlegering, tykt filt, dele af en gryde af kobberlegering, kalksten, ubrændt ler, tegl, slibesten, nøddeskaller og et rundt træstykke med jerndetaljer, sandsynligvis et skjold. Vraget er udsat for nedbrydning: Af fem tværbjælker, som endnu lå på deres oprindelige plads i 1986, var yderligere to forsvundet i 1991. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Fartygslämning, ca 12x4 m (Ö-V). Vrakat ligger på rätt köl med aktern i Ö och består av ett större sammanhängande parti och en del spridda timmer. Båda stävarna samt de förliga två tredjedelarna av kölstock och sambord saknas. Av styrbordssidan återstår, ungefär midskepps, som mest 9 bord. Dessa är tillverkade av radialspräckt ek och har varit sammanfogade med järnnitar, vilka dock är bortkorroderade. Borden är ca 0,025 m tj och ca 0,2 m br. Styrbordssidan är något sämre bevarad, med som mest 5 bord i ursprungligt läge. 15-16 spant är bevarade. Avståndet mellan dem är ca 0,4- 0,5 m. De 13 bottenstockar som frilagts är alla infästade mot fartygssidan med trädymingar. Ovanpå bottenstockarna har ett 0,3 m h och 0,06-0,07 m br kölsvin fällts in, och fr.o.m. tredje bottenstocken ligger kraftiga tvärbalkar från skrovsida till skrovsida, vilande på kölsvinet. Tvärbalkarna, som är fästade till bottenstockarna och bordläggningsplankorna med trädymingar, har förmodligen burit upp skeppets lastrumsdurk. 1986 fanns 5 tvärbalkar kvar i ursprungligt läge. En av dessa togs upp för dokumentation. 1991 hade ytterligare 2 försvunnit. Tvärbalkarna är utformade så att undersidorna har valvform med dekorationsrits längs valvets båge. Även kölsvinet är på samma sätt utfört med valv. Bottenstockarna har våghål. Drevet består av nöthår och vegetabiliska fibrer. De sistnämnda är sannolikt sekundära. En reparation med en furuplanka var emellertid drevad med moss. Vrakat är troligen ett stort handelsfartyg. Den ursprungliga längden beräknas vara mellan 18,5-19,5 m. Reparationer tyder på att vraket var ganska välanvänt när det förliste. Att en bordplanka bytts till furu och tätats med moss kan tyda på att fartyget kan ha reparerats på andra sidan Östersjön, där sådana material var

karakteristiska inom båtbyggartaditionen. Bärgat vid undersökningarna 1991 - 1992 (fynden förvaras på Malmö sjöfartsmuseum): 2 st stengodskrus tågvirkesfragment keramikskärvor djurben bältessölja (kopparlegering) fragment av tjock filt delar av gryta med kopparlegering dymlingar metall och oxidklumpar svartgods rep lösa bors kalksten obränd lera tänder av fisk, nöt och gris träfragment tegel slipstenar nötskal drev runt stycke trä med järndetaljer, sannolikt en sköld, samt delar av detsamma ****Alternative navne:**** - "KNÖSENVRAKET" ****Orientering:**** Höllviken, N om Knösen, Skanör-Falsterbo. ****Placering:**** Under vand ****Terræn:**** Plan sandbotten ****Vegetation:**** Ringa ****Antikvarisk vurdering:**** Fornlämning ****Begrundelse:**** Fartygslämningen har daterats till 1200-talet. ****Anbefalet vurdering:**** Övrig kulturhistorisk lämning ****Aktualitet:**** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse ****Undersøgelsesstatus:**** Delundersøkt — 1982 foretog Malmö sjöfartsmuseum en första rekognosering på platsen, och man kunde konstatera att vraket föreföll vara av avsevärd ålder. 1982 - 1983 foretog Malmö sjöfartsmuseum ett antal besiktningar på platsen i syfte att kontrollera vrakets tillstånd. Ett antal iakttagelser om fartygets konstruktion gjordes även och man förstod att vraket var av stort skeppsteknologiskt intresse. En rapport inlämnades samma år. 1985 gjordes en grundligare besiktning av vraklämningen i syfte att dokumentera de delar av vraket som var synliga. Resultatet rapporterades till Riksantikvarieämbetet. Ytterligare undersökningar genomfördes 1986 av Opera Marina i samarbete med Malmö sjöfartsmuseum. Målsättningen var att göra en uppmätning av vraket i plan och profil, upprätta en ritning och en fotoplan samt utpröva nya arbetsmetoder vad gäller friläggning, dokumentation och återtäckning av vraket. Resultatet av undersökningarna inlämnades till Länsstyrelsen i Malmö följande år. En mer omfattande arkeologisk undersökning foretogs 1991 - 1992 i form av friläggning av vraket. Undersökningen utfördes av föreningen SVEG i samarbete med Malmö sjöfartsmuseum. Efter undersökningen placerade sandsäckar ut runt om och på vraket, för att tillfälligt motverka erosion. ****Skadestatus:**** Ikke registreret som beskadiget ****Egenskaber:**** - Byggnadsteknik: Klink, Nit - Material: Trä ****Skriftlige kilder:**** - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologisk arkiv (SMA) - Litteraturhänvisning: 1993 "Knösenprojektet", Sportdykaren nr 3 - Fransson R. 1997. Knösen - en presentation av vraket, Rapport - Stiftelsen Fotevikens Maritima Centrum - Jakobsen, Björn M. Knösen, vårt sista vikingaskepp? Marinarkeologisk tidskrift 1993:2, s.17. - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 921:010 ****Publiceret:**** 07-12-2021 ****Senest ændret:**** 07-12-2021 ****Registreringsgrundlag:**** Sjøkort ****Målemetode:**** Manuell inprickning ****Positionsfejlmargin:**** 10 m ****Indlæsningsusikkerhed:**** 25 m

Sidst rettet af: twm

Dato: 14-09-2026